

Halina Cyrulska

Wizytator ds. ewaluacji, Kuratorium Oświaty w Łodzi

Od Irlandii do Anglii – podobieństwa i różnice sprawowanego nadzoru pedagogicznego

Zewnętrzny nadzór pedagogiczny sprawowany w Irlandii i Anglii ma ten sam cel - ocena jakości kształcenia oraz dostarczenie szkole informacji o jej mocnych i słabych stronach. Droga prowadząca do raportu jest nieco odmienna. W Irlandii nie ma ocen spełniania wymagań, administrowanie szkołami odbywa się na poziomie centralnym. Natomiast w Anglii niezależną ocenę jakości i standardów edukacji w szkołach prowadzi instytucja zwana OFSED (Office for Standards in Education, Children's Services and Skills). Ocena dokonywana jest tam wg skali; 1 (znakomita), 2 (dobra, 3 (satysfakcjonująca), 4 (nieadekwatna). Częstotliwość kontroli zależy od uzyskanej oceny. Szkoły, których poziom uznano za satysfakcjonujący, są kontrolowane co najmniej raz na trzy lata. Szkoły, których poziom uznano za dobry lub znakomity, są kontrolowane w dowolnym czasie, w przeciągu pięciu lat. Większość szkół otrzymuje powiadomienie o przeprowadzeniu inspekcji z jedno- lub dwudniowym wyprzedzeniem. Kontrola trwa zazwyczaj dwa dni. Irlandzkie szkoły o ewaluacji uprzedzane są na 3-5 tygodni przed wejściem wizytatorów i trwa ona kilka dni.

Co się dzieje w trakcie inspekcji? Inspektorzy angielscy przed wizytą w szkole szczegółowo zapoznają się z jej samooceną, analizują wyniki uczniów oraz ich postępy. Poznają kontekst działania szkoły. Podczas pobytu w szkole rozmawiają z dyrektorem, członkami rady szkolnej, personelem i uczniami, biorą również pod uwagę zdanie rodziców/opiekunów. Obserwują przebieg 18 lekcji (niekiedy jest to fragment) i przyglądają się sposobom prowadzenia oraz zarządzania szkołą. Podobają mi się kryteria oceny lekcji, gdzie obserwowane jest uczenie się i postęp, który osiągają uczniowie, nauczanie oraz zaangażowanie w uczeniu się. Na poziomie 1 – znakomitym kryteria obserwacji obejmują np. zagadnienia; prawie wszyscy uczniowie uzyskują bardzo dobre wyniki (dostosowane do ich możliwości), uczą się nadzwyczaj dobrze, wykazują wysoki poziom zaangażowania i zainteresowania, uczniowie dokładają starań, by wspomóc się wzajemnie, rozwijać się. Występuje bardzo wysoki poziom zaangażowania, uprzejmości, współpracy i wzajemnej pomocy. Lekcja przebiega bez przeszkód.

Narzędzia wykorzystywane podczas inspekcji są dostępne dla dyrektorów. Inaczej niż w Irlandii, tam szkoła nie zna wykorzystywanych narzędzi. Sam przebieg badań w szkole jest podobny, również w dużej części oparty na obserwacji lekcji. Uwagi dotyczące przebiegu zajęć na bieżąco przekazywane są nauczycielom. Irlandia przeprowadza również w szkołach ponadpodstawowych ewaluacje przedmiotowe, gdzie analizuje się wszystkie elementy mające wpływ na jakość nauczania danego przedmiotu: przygotowanie nauczycieli, dobór podręczników, bazę dydaktyczną i wyposażenie.

Co się dzieje po przeprowadzeniu inspekcji? W Anglii inspektor główny przedstawia wyniki oceny dyrektorowi szkoły i członkom rady szkolnej, następnie są one publikowane w raporcie dla szkoły, rodziców i szerszej społeczności. Raporty z inspekcji zawierają informacje na temat skuteczności pracy szkoły oraz zalecenia odnośnie dalszych kroków do usprawnienia. Szkoła musi zapoznać z raportem rodziców. Raport obejmuje

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP III

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim i Erą Ewaluacji Sp. z o.o. w ramach

III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

również list do uczniów, informujący ich o opiniach inspektorów na temat szkoły oraz możliwych krokach prowadzących do ulepszenia.

Inaczej jest w Irlandii, gdzie raport trafia do szkoły dopiero po kilku miesiącach od badania, uniemożliwiając szybkie wyciągnięcie wniosków i podjęcie działań w obszarach źle funkcjonujących. Zawiera zalecenia wraz z odpowiedzią dyrektora szkoły o planowanych działaniach naprawczych.

W obu krajach raporty są publikowane na stronie internetowej. Szkoły są zobowiązane do podjęcia działań poprawiających ich jakość. Przy czym w Anglii jest ten proces poddany bacznej obserwacji i wyciągane są określone konsekwencje w przypadku zaniechania pracy.

Co się stanie, jeśli Ofsted uzna szkołę za „nieadekwatną”? Wówczas szkoła zobowiązana jest do podejmowania działań, w celu poprawy swoich wyników. Jest kontrolowana trzykrotnie w ciągu roku. W tym czasie inspektorzy muszą zauważyć postęp, poczynione usprawnienia. w przeciwnym razie szkoła jest zamykana, a na jej bazie powstaje nowy typ szkoły zwany akademią, która wprowadza swoją infrastrukturę, programy nauczania. Inny jest sposób jej finansowania, najczęściej ze środków prywatnych.

Ewaluacja w Irlandii i inspekcja w Anglii skupia się na wynikach uczenia się oraz obserwacji nauczania. Dobra szkoła potrafi dobrze przygotować ucznia do kolejnych etapów jego życia. Poprzez tę perspektywę proponuję spojrzeć na polską szkołę i uczenie się dzieci i młodzieży.

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP III

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim i Erą Ewaluacji Sp. z o.o. w ramach

III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego